

Na osnovu člana 33. stava 1. Zakona o zaštiti prirode ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 12. sjednici održanoj 29. juna 2011. godine, donosi

U R E D B U

O PROGRAMU NATURA 2000 - ZAŠTIĆENA PODRUČJA U EVROPI

I Opšte odredbe

Član 1.

Zakonski osnov za donošenje Uredbe o programu Natura 2000 - Zaštićena područja u Evropi sadržan je u odredbi člana 33. stav 1. Zakona o zaštiti prirode ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/03).

Ova uredba odnosi se na evropski program Natura 2000 u cilju formiranja ekološke mreže zaštićenih prirodnih tipova staništa i vrsta na području Federacije BiH i uključivanja određenih područja u međunarodnu ekološku mrežu zaštićenih prirodnih staništa i staništa vrsta.

Ova uredba sadržava ciljeve očuvanja područja Nature 2000 i neophodne mjere zaštite za očuvanje ili dostizanje povoljnog stanja populacija divljih biljnih i životinjskih vrsta u prirodi (u nastavku teksta: biljne i životinjske vrste), njihovih staništa i tipova staništa, čije održavanje je u interesu Evropske unije.

Ova uredba prenosi dio Direktive o očuvanju prirodnih životnih staništa i divljih životinjskih i biljnih vrsta (92/43/EEC) od 21. maja 1992. godine sa Anexima i dio Direktive o zaštiti divljih ptica (79/409/EEC) od 2. aprila 1979. godine sa Anexima.

Član 2.

Ovom Uredbom utvrđuju se način određivanja Natura područja, ciljevi očuvanja, pravila postupanja i planiranje očuvanja Natura Područja.

Član 3.

Pojmovi upotrebljeni u ovoj uredbi imaju slijedeće značenje:

- Zaštićeno područje u Evropi (područje Natura 2000; u nastavku teksta: Natura područje) je ekološki važno područje, koje je na teritoriji Evropske unije (u nastavku teksta: EU) važno za očuvanje ili dostizanje povoljnog stanja populacija vrsta ptica (Područja posebne zaštite), drugih životinjskih i biljnih vrsta, njihovih staništa i tipova staništa (Posebna područja zaštite), čije održavanje je u interesu EU, a koje;
- u biogeografskoj regiji ili regijama snažno doprinosi održavanju ili obnavljanju povoljnog stanja populacija vrsta ptica i drugih životinjskih i biljnih vrsta, njihovih staništa;
- doprinosi usklađenosti evropske ekološke mreže Natura 2000;
- doprinosi očuvanju biološke raznolikosti u biogeografskoj regiji ili regijama;
- evropska ekološka mreža Natura 2000 (u nastavku teksta: evropska ekološka mreža) je sistem međusobno povezanih ili bliskih Natura područja, koja omogućava, da se očuva, održava ili, ako je to potrebno, obnovi, povoljno stanje tipova staništa ili vrsta, čije je očuvanje na njihovom prirodnom području rasprostranjenosti u interesu EU;
- tipovi staništa u interesu EU su oni, za koje postoji opasnost da nestanu na svom prirodnom području rasprostranjenosti ili se njihovo prirodno područje rasprostranjenosti smanjuje ili je prirodno područje rasprostranjenja ograničeno ili predstavljaju izuzetne primjere tipičnih osobina jedne ili više od slijedećih pet biogeografskih regija: alpske, atlantske, kontinentalne, makronezijske i sredozemne regije;

- ugroženi tipovi staništa su oni, koji su na području EU u opasnosti da nestanu i za čije očuvanje EU ma posebnu odgovornost zbog veličine njihovog prirodnog područja.
- biljne i životinjske vrste u interesu EU su one, za koje na evropskom teritoriju država članica EU važi, da su:
  - ugrožene, što znači, da njihov opstanak nije moguć, ako faktori ugrožavanja djeluju i dalje, osim vrsta, čije prirodno područje rasprostranjenosti na tom teritoriju nije važno i u zapadnoj palearktičnoj regiji nisu ugrožene ili osjetljive;
  - osjetljive, što znači, da će vjerovatno u bližoj budućnosti preći u kategoriju ugroženih vrsta, ako faktori ugrožavanja djeluju i dalje;
  - rijetke, što znači da su njihove populacije male i da još nisu ugrožene, ali bi mogle biti. To su vrste koje su smještene unutar ograničenih geografskih područja, a rijetko rasprostranjene i na širem području;
  - endemske vrste i vrste koje zahtjevaju posebnu pažnju iz razloga specifične prirode njihovog staništa i/ili zbog potencijalne opasnosti od njihovog iskorištavanja na njihovom prirodnom staništu i/ih zbog potencijalne opasnosti iskorištavanja njihovog položaja kao zaštićene vrste;
  - vrste od interesa za EU su one vrste za čije očuvanje EU ima posebnu odgovornost u pogledu veličine njihovog prirodnog područja rasprostranjenja koji se nalazi unutar područja EU.

II Uredba Natura područja

Način određivanja Natura područja

Član 4.

Natura područje se određuje na osnovu stručnih kriterija za ocjenjivanje područja za pojedinačne tipove staništa i pojedinačne vrste, čije je očuvanje u interesu EU.

Stručni kriteriji za ocjenjivanje Natura područja se odnose na:

- tipove staništa na području Federacije BiH, koji su navedeni kao tipovi staništa od interesa EU.
- staništa biljnih vrsta na području Federacije BiH, koje su navedene kao vrste čije je očuvanje od interesa EU.
- staništa vrsta ptica i drugih životinjskih vrsta na području Federacije BiH, koje su navedene kao vrste čije je očuvanje od interesa EU.

Stručni kriteriji za utvrđivanje tipova staništa iz stava dva ovog člana su:

A. kriteriji za utvrđivanje područja za zaštitu tipa staništa;

- a) stopa zastupljenosti tipova staništa od interesa na području EU;
- b) površina tipova staništa od interesa, na području EU u odnosu na cjelokupnu površinu datog staništa na području države;
- c) stepen očuvanosti strukture i funkcija staništa i mogućnosti za njihovu obnovu;
- d) globalna ocjena vrijednosti područja za zaštitu tipa staništa.

B. Kriteriji za utvrđivanje područja za zaštitu staništa vrsta

- a) veličina i gustina populacije vrste na području u odnosu na populaciju na teritoriji države, a za ptice u odnosu na populaciju na teritoriji EU.
- b) stepen očuvanosti komponenti staništa, važnih za vrste i mogućnost obnove i poboljšanja stanja;
- c) stepen izoliranosti populacija vrste u odnosu na njeno prirodno rasprostranjenje
- d) globalna ocjena područja za očuvanje vrste.

Biljne i životinjske vrste i tipovi staništa iz stava dva ovog člana su biljne i životinjske vrste i tipovi staništa čije očuvanje je svrha uspostave Natura područja.

Stručni kriteriji iz stava dva ovog člana se uspostavljaju na osnovu praćenja stanja biljnih i

životinjskih vrsta i tipova staništa u skladu sa kriterijima propisanim Direktivom o staništima i Direktivom o pticama.

Teritorij koji obuhvata Natura područje je usklađen sa ocjenom praćenja stanja biljnih i životinjskih vrsta i tipova staništa iz stava dva ovog člana.

Član 5.

Uspostavom Natura područja iz člana 1., stav 2. uspostavlja se baza podataka Ekološke mreže Natura 2000 u Federaciji BiH.

Baza podataka Ekološke mreže Natura 2000 u Federaciji BiH sadrži sljedeće obavezne podatke:

- identifikacijski broj Natura područja u Federaciji BiH,
- ime Natura područja,
- obuhvat uspostavljenog Natura područja
- biljne/životinjske vrste čije očuvanje je svrha uspostave Natura područja ili tipove staništa čije očuvanje je svrha uspostave Natura područja.
- opis staništa vrsta biljaka/životinja čije očuvanje je svrha uspostave Natura područja ili opis tipova staništa čije očuvanje je svrha uspostave Natura područja
- kartografski prikaz obuhvata Natura područja sa distribucijskim mapama vrsta iz člana 4, stav 2. ove uredbe ili kartografski prikaz obuhvata Natura područja sa granicama tipova staništa iz člana 4.. stav 2.ove uredbe.
- ostale karakteristične biljne/životinjske vrste u obuhvatu uspostavljenog Natura područja
- ostale tipove staništa u obuhvatu uspostavljenog Natura područja.

Kartografska uredba Natura područja

Član 6.

Kartografski prikazi područja iz člana 5., alineja 6. ove Uredbe će se pripremiti u GIS-u, u razmjeri 1 :50.000.

Član 7.

Bazu podataka iz člana 5.ove Uredbe vodi Federalno ministarstvo okoliša i turizma(u skladu sa propisima iz oblasti očuvanja prirode).

III Ciljevi očuvanja

Član 8.

Ciljevi očuvanja Natura područja su sljedeći: namjerno održavanje ili poboljšanje postojećih atributa nežive i žive prirode na području Federacije BiH, koje doprinosi povoljnom stanju biljnih i životinjskih vrsta kao i tipova staništa, a koji su određeni ekološkim zahtjevima pojedinačnih vrsta i tipova staništa iz člana 4., stav 2. ove Uredbe.

Na Natura području, gdje je prisutno više biljnih/životinjskih vrsta ili tipova staništa, zbog čijeg očuvanja je.uspostavljeno Natura područje, uzimaju se u obzir međusobno usklađeni ciljevi očuvanja.

IV Pravila postupanja

Član 9.

Mjere zaštite za očuvanje Natura područja su smjernice za planiranje i izvođenje zahvata i aktivnosti, kao i svih drugih postupaka čovjeka na Natura području sa namjerom dostizanja ciljeva očuvanja.

Na Natura područjima zahvati i aktivnosti se planiraju tako, da se u što većoj mogućoj mjeri:

- sačuva prirodno rasprostranjenje tipova staništa i staništa biljnih/životinjskih vrsta;
- očuvaju adekvatne osobine abiotskih i biotskih komponenti tipova staništa, njihova specifična struktura i prirodni procesi;
- očuva ili poboljša kvalitet staništa biljnih i životinjskih vrsta, posebno onih dijelova staništa, koji su važni za najznačajnije životne faze (na primjer: mjesta za razmnožavanje, prenočište, zimovanje, seljenje i prehranjivanje životinja);
- očuva funkcionalna povezanost staništa populacija biljnih i životinjskih vrsta, te omogući ponovna povezanost, ako je ista prekinuta.

Pri izvođenju zahvata i aktivnosti u skladu sa stavom 2., izvode se sve moguće tehničke i druge mjere, kojima se postiže minimalan negativan efekat na biljne i životinjske vrste, kao i na njihova životna staništa.

Vrijeme izvođenja zahvata, obavljanje aktivnosti kao i drugih postupaka prilagođava se životnim ciklusima biljnih/životinjskih vrsta čije je očuvanje cilj uspostave Natura područja, time da se:

- ne podudara sa periodima razmnožavanja, odgajanja mladih, razvoja nepokretnih ili slabo pokretnih oblika i prezimljavanja.
- biljnim vrstama omogući nesmetano zasađivanje ili drugi oblici razmnožavanja.

Natura područja se ne odnose na unesene biljne i životinjske vrste, kao i na genetski izmijenjene organizme.

Mjere zaštite za očuvanje Natura područja se uzimaju u obzir kod uređivanja prostora i upotrebe prirodnih resursa na način, kako je to određeno Zakonom o zaštiti prirode FBiH.

Unutrašnja područja

Član 10.

Unutar Natura područja mogu se odrediti unutrašnje zone, kojima se prostorno određuju dijelovi područja kao važni dijelovi staništa pojedinačnih biljnih i životinjskih vrsta, ili dijelovi tipova staništa, zbog čijeg očuvanja je Natura područje uspostavljeno.

Granice unutrašnjih zona iz stava 1. ovog člana su sastavni dio člana 5., alineja 3. ove Uredbe.

Granice unutrašnjih zona mogu se promijeniti zbog promjena u prirodi, koje mogu prouzrokovati prirodni procesi, mjera očuvanja i drugih aktivnosti za poboljšanje stanja, dozvoljeni zahvati, drugi postupci u prostoru kao i zbog dodatnih stručnih saznanja.

Monitoring stanja vrsta i staništa

Član 11.

Na Natura područjima se izvodi monitoring indikatora stanja u skladu sa Pravilnikom kom o uspostavljanju i upravljanju informacionim sistemom za zaštitu prirode i vršenje monitoringa ("Služben novine Federacije BiH", br.46/05) koji omogućava:

- praćenje stanja biljnih i životinjskih vrsta kao i tipova staništa,
- ustanovljenje djelotvornih mjera očuvanja na osnovu dostizanja povoljnog stanja populacija biljnih i životinjskih vrsta kao i tipova staništa.

Monitoring se prvenstveno izvodi za biljne i životinjske vrste kao i stanišne tipove, zbog kojih je i Natura područje formirano, gdje se posebna pažnja poklanja prioritnim vrstama i prioritnim tipovima staništa.

V Planiranje očuvanja Natura područja

Član 12.

Zbog ostvarivanja ciljeva očuvanja na Natura područjima se izvodi prilagođena upotreba prirodnih resursa i upravljanje vodama u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i drugim propisima. Mjere očuvanja i sa njima povezani zadaci, plan prilagođene upotrebe prirodnih resursa i upravljanje vodama se utvrđuju planom upravljanja Natura područjem (u nastavku teksta i plan upravljanja).

U planu upravljanja utvrđuju se mjere očuvanja za svako Natura područje. Mjere očuvanja uvažavaju prirodno stanje Natura područja, uključujući sociodemografske i ekonomske karakteristike, stvarno stanje ekosistema, te postojeće i očekivane faktore ugrožavanja.

Plan upravljanja Natura područjem prvenstveno sadrži:

- detaljne ciljeve zaštite, koje proizlaze iz konkretnih ciljeva očuvanja, određenih ovom uredbom, a u skladu sa propisima za zaštićena područja, te prihvaćenim strategijama i programima, koji su planirani na području očuvanja prirode.
- konkretne mjere za dostizanje ciljeva očuvanja, pri čemu se utvrđuje:
  - za mjere očuvanja prirode: odgovorni nosioci, rokovi i finansijski izvori aktivnosti;
  - za mjere prilagođene upotrebe prirodnih resursa: nacrt upotrebe prirodnih resursa i izvođač nacrta;
  - za mjere prilagođene poljoprivredne prakse: aktivnosti kojima se dostižu zaštitni ciljevi, te način osiguranja tih mjera;
  - za mjere upravljanja vodama: nacrt upravljanja vodama i izvođač nacrta
  - druge mjere, ako su potrebne za osiguravanje povoljnog stanja populacija biljnih i životinjskih vrsta, kao i tipova staništa.

Pokazatelje, koji se moraju redovno pratiti sa namjerom ustanovljavanja djelotvornosti mjera, na osnovu dostizanja povoljnog stanja biljnih i životinjskih vrsta, njihovih staništa i stanišnih tipova.

U planu upravljanja se određuju takode:

- mjere i aktivnosti, koje su potrebne za osiguravanje povezanosti sa i unutar evropske ekološke mreže,
  - istraživačke aktivnosti na području bazičnih i aplikativnih znanosti, koje su nužno potrebne za bolje poznavanje ekologije biljnih i životinjskih vrsta kao i tipova staništa.
- Ako je kod pripremanja plana upravljanja ustanovljeno, da je u Natura području broj i raznolikost mjera tako velika, da je za njihovo uspješno izvođenje potrebno prethodno usklađivanje na više područja, u planu upravljanja za takvo područje određuju se samo bitna polazišta i nosioci pripreme detaljnijih programa upravljanja.

Plan upravljanja

Član 13.

Plan upravljanja iz člana 12. je operativni dokument, kojeg prihvata Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog Federalnog ministarstva okoliša i turizma (u daljem tekstu: Ministarstvo) u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Plan upravljanja se donosi za period od pet godina, na osnovu stvarnog stanja područja i potrebnih planiranih mjera.

Ministarstvo jednom godišnje podnosi izvještaj Vladi Federacije Bosne i Hercegovine o izvođenju plana upravljanja.

VI Završne odredbe

Član 14.

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V broj 599/11
29. juna 2011. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 43/11 od 18.07.2011.)